

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie ustanowienia europejskiego znaku społecznego (opinia rozpoznawcza)

(2013/C 76/04)

Sprawozdawczyni: **Ariane RODERT**

Dnia 3 lipca 2012 r. Parlament Europejski, działając na podstawie art. 304 TFUE, zwrócił się do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o opracowanie opinii rozpoznawczej w sprawie

ustanowienia europejskiego znaku społecznego.

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 20 grudnia 2012 r.

Na 486. sesji plenarnej w dniach 16–17 stycznia 2013 r. (posiedzenie z 16 stycznia) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął stosunkiem głosów 128 do 1 – 9 osób wstrzymało się od głosu – następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES z zadowoleniem przyjmuje możliwość wyrażenia swojej opinii w sprawie propozycji Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych Parlamentu Europejskiego odnoszącej się do projektu pilotażowego dotyczącego europejskiego znaku społecznego w 2013 r. Od czasu napłynięcia wniosku o opinię sytuacja uległa jednak zmianie, ponieważ w tekście przyjętym w dniu 4 października 2012 r. przez Komisję Budżetową Parlamentu Europejskiego nie znalazło się odniesienie do tego projektu pilotażowego.

1.2 Zasadniczo EKES popiera koncepcję wzmocnienia wymiaru społecznego w Europie i zgadza się, że należy dostrzegać i wspierać społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw. Trzeba jednak podkreślić, że społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw nie może w żadnej mierze zastępować praw socjalnych zagwarantowanych w instrumentach prawnych lub międzynarodowych, w których dialog społeczny odgrywa istotną rolę.

1.3 Dlatego w pierwszej kolejności należy dodatkowo wyjaśnić wartość dodaną, termin realizacji i zakres przedmiotowej propozycji w odniesieniu do jej celów politycznych. Te cele mają duże znaczenie, ale w obecnych okolicznościach możliwe byłoby ich skuteczniejsze osiągnięcie przede wszystkim za pomocą zaostrzonego i lepiej wdrażanego prawodawstwa socjalnego.

1.4 EKES pragnie również zwrócić uwagę na to, że pomimo dużego znaczenia przedmiotowej inicjatywy zrealizowanie propozycji może być zbyt skomplikowane w okresie, gdy UE przeżywa kryzys, któremu towarzyszą wysokie bezrobocie i wzrastająca liczba przypadków bankructwa. Znak społeczny w odniesieniu do odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw odzwierciedla tylko tę część przedsiębiorczości społecznej, która ma dobrowolny charakter, sytuacja w państwach członkowskich jest jednak pod tym względem zróżnicowana z uwagi na różnice w ustawodawstwie wynikające z tego, że prawodawstwo europejskie przewiduje jedynie standardy minimalne. Niepożądanym krokiem byłoby narzucenie przedsiębiorstwom dodatkowych zobowiązań, które w obecnym okresie raczej grożą zwiększeniem rozszewrzenia niż zapewniają spójność między przedsiębiorstwami różnej wielkości i państwami UE.

1.5 Trzeba również wziąć pod uwagę równoległe inicjatywy, na przykład znakowanie społeczne w dziedzinie przedsiębiorczości społecznej (o którym mowa w Inicjatywie na rzecz przedsiębiorczości społecznej), aby uniknąć nieporozumień.

W tym kontekście EKES zaleca, by poczekać na wyniki planowanej przez Komisję identyfikacji znakowania społecznego w dziedzinie przedsiębiorstw społecznych i wyciągnąć z niej wnioski. W odniesieniu do przedmiotowej propozycji należy wziąć pod uwagę również inne inicjatywy o podobnym zakresie, na przykład nowe wyróżnienia z tytułu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, uwzględnianie kwestii socjalnych w procedurach zamówień itp.

1.6 EKES uważa też, że należy lepiej udokumentować wiarygodność, legitymizację i wykonalność dobrowolnego znaku społecznego. Tworzenie klimatu zaufania do nowego systemu oznakowania na szczeblu europejskim i rozwijanie świadomości jego istnienia wymaga kompleksowego systemu uznawania i monitorowania, któremu należy przeciwstawić korzyści płynące z dodatkowego systemu znakowania. W tym kontekście EKES zaleca, by przed rozważeniem wprowadzenia nowego europejskiego znaku społecznego przeprowadzić kompleksowy proces identyfikacji istniejących systemów znakowania w różnych państwach członkowskich, określić sprawdzone rozwiązania oraz wyciągnąć wnioski z tych, które się nie sprawdziły. Z tego względu EKES zaleca raczej usprawnienie i rozbudowanie istniejących systemów znakowania, by objąć nimi odpowiedzialność społeczną (w przypadkach, w których nie została ona dotychczas ujęta).

1.7 Zamiast tworzyć dodatkowy system, z którym będą musieli poradzić sobie konsumenci i przedsiębiorstwa, należy upowszechniać wiedzę na temat już istniejących systemów oraz przedsiębiorstw, które z nich korzystają, a także zachęcać inne przedsiębiorstwa do korzystania z nich. Ponadto należy rozważyć przeprowadzenie europejskiej akcji informacyjnej dotyczącej oznakowań europejskich, przynajmniej w perspektywie średnioterminowej, by wśród konsumentów i obywateli propagować świadomość ich istnienia.

1.8 Jednak gdyby oznakowanie zostało kiedykolwiek wprowadzone, europejskie oznakowanie społeczne nie powinno zbyt różnić się od standaryzacji uznanych na szczeblu międzynarodowym, jeśli chcemy uniknąć zakłóceń, choć powinno uwzględniać typowo europejski akcent: poszanowanie praw socjalnych.

2. Wstęp

2.1 Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych Parlamentu Europejskiego przedstawiła propozycję przeprowadzenia w 2013 r. projektu pilotażowego w sprawie europejskiego znaku społecznego, ale w przyjętym w październiku tekście

Komisji Budżetowej Parlamentu Europejskiego w sprawie projektów pilotażowych w 2013 r. nie uwzględniono tej propozycji⁽¹⁾. Ze względu na tę nową sytuację niniejsza opinia będzie stanowić przede wszystkim wkład do proponowanego projektu pilotażowego.

2.2 Zamysłem przyświecającym propozycji jest wsparcie procesu tworzenia bardziej socjalnej Europy, w której obowiązujące minimalne normy socjalne i normy w zakresie prawa pracy są skuteczniej egzekwowane. Jej celem jest zachęcenie do tworzenia miejsc pracy, wsparcie zatrudnienia młodzieży oraz zwalczanie ubóstwa poprzez wprowadzenie systemu stopniowanych wyróżnień w formie „europejskiego znaku społecznego”.

2.3 Wniosek Parlamentu Europejskiego skierowany do EKES-u dotyczy konkretnie: a) wpływu znaku na różne obszary polityki i korzyści, jakie by przyniósł; b) rodzajów przedsiębiorstw, które dobrowolnie chciałyby go uzyskać; c) możliwości stworzenia systemu stopniowego oznakowania; d) kryteriów jego uzyskania; oraz e) działań służących zwiększeniu świadomości tych kwestii.

2.4 Zaproponowany przez Komisję Zatrudnienia znak społeczny ma być dobrowolny i bezpłatny. Jest on skierowany do wszystkich przedsiębiorstw w UE, ale w szczególności do MŚP⁽²⁾ i mikroprzedsiębiorstw⁽³⁾. Celem jest stworzenie Europy bardziej odpowiedzialnej społecznie poprzez zagwarantowanie wysokich standardów socjalnych we wszystkich przedsiębiorstwach w UE. Ponadto propozycja służy ujednoczeniu istniejących systemów oznakowania i wykorzystaniu skali ratingowej do określenia potencjalnych usprawnień. Pomysł polega na wykorzystaniu listy kryteriów społecznych do oceny wewnętrznej odpowiedzialności społecznej każdego przedsiębiorstwa poprzez przyznanie różnych poziomów znaku społecznego.

3. Uwagi ogólne

3.1 Zdaniem EKES-u wysiłki na rzecz wzmocnienia wymiaru społecznego i wartości socjalnych w Europie mają duże znaczenie, ale **wartość dodana, termin realizacji i zakres przedmiotowego projektu wymagają rozważenia**, a pod uwagę należy wziąć istniejące inicjatywy w pokrewnych dziedzinach. Z tego względu EKES chciałby uzyskać jaśniejsze argumenty świadczące o tym, jaką wartość dodaną niesie za sobą taka inicjatywa i dla kogo, a także jaki jest jej wkład w prawodawstwo wspólnotowe.

3.2 EKES zwrócił niedawno uwagę w swojej opinii w sprawie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw⁽⁴⁾, że społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw to podejście zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju. W tej samej opinii podkreślił również potrzebę wyjaśnienia takich terminów, jak „odpowiedzialność socjalna” (dotycząca tylko miejsca pracy) i „odpowiedzialność wobec społeczeństwa” (społeczna, wykraczająca poza miejsce pracy).

3.3 Zgodnie z tymi definicjami zaproponowany przez Komisję Zatrudnienia znak społeczny zdaje się odnosić do „odpowiedzialności socjalnej”; ponieważ jest on skierowany do wszystkich przedsiębiorstw w UE, należy wziąć pod uwagę

trwające obecnie prace Komisji nad strategią UE na lata 2011–2014 dotyczącą społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw⁽⁵⁾, która obejmuje już podobne aspekty.

3.4 Trzeba podkreślić – co EKES czynił w przeszłości – że społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw **pod żadnym pozorem nie może być wykorzystywana jako zamiennik dla praw socjalnych zagwarantowanych w instrumentach prawnych lub międzynarodowych**, za które odpowiadają w pierwszej kolejności państwa i rządy. Co więcej, wiele przedsiębiorstw dobrowolnie podejmuje dodatkowe zobowiązania, należy zatem podkreślić, że trzeba wyrazić uznanie dla podejmowania większej odpowiedzialności socjalnej wykraczającej poza wymogi ustawowe i ją wspierać. Zdaniem EKES-u każde przedsiębiorstwo powinno znaleźć własną metodę urzeczywistniania odpowiedzialności społecznej, wykraczając poza same instrumenty prawne. Z europejskim znakiem odnoszącym się do społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw wiąże się zagrożenie, iż chęć uzyskania certyfikacji przesłoni wysiłki na rzecz innowacji społecznych.

3.5 Koncepcja znakowania społecznego pojawiła się uprzednio w powiązaniu z pracami Komisji dotyczącymi przedsiębiorczości społecznej, w które EKES aktywnie zaangażował się w kilku opiniach⁽⁶⁾. Komunikat „W kierunku Aktu o jednolitym rynku”⁽⁷⁾ dotyczy oznaczeń społecznych w odniesieniu do przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstw społecznych. Kwestię tę uznano za kluczowe działanie w kolejnym komunikacie Komisji, dotyczącym Inicjatywy na rzecz przedsiębiorczości społecznej⁽⁸⁾, której celem jest zwiększenie możliwości działania, konkurencji i rozwoju przedsiębiorstw społecznych na takich samych warunkach jak w przypadku innych przedsiębiorstw. Jedną z propozycji w tej inicjatywie dotyczyła utworzenia publicznej bazy danych dotyczących oznakowań i certyfikatów, aby podnieść poziom zrozumienia wśród zainteresowanych podmiotów oraz zwiększyć porównywalność między różnymi formami oznakowania przedsiębiorstw społecznych w UE. Komisja zamierza również zainicjować w niedalekiej przyszłości badanie dotyczące przedsiębiorstw społecznych, obejmujące sprawdzenie, gdzie występują oznakowania społeczne dla przedsiębiorstw społecznych i jaką formę one przyjmują, a także innych szczególnych cech, zasad i modeli dla tego rodzaju przedsiębiorstw.

3.6 Z tego względu EKES uważa, że **planowany proces identyfikacji, o którym mowa w Inicjatywie na rzecz przedsiębiorczości społecznej, musi być zrealizowany przed** podjęciem prac nad szerszą definicją oznakowania społecznego przedsiębiorstw **oraz bez powiązania z tymi wysiłkami**. Zdaniem EKES-u trwający obecnie proces musi zakończyć się przed rozpoczęciem rozważań nad systemem oznakowania o większym zakresie, ponieważ identyfikacja istniejących systemów znakowania przedsiębiorstw społecznych może wnieść cenny wkład w określenie możliwości i korzyści, jakie daje szerszy zakrojony system. Co więcej, inne powiązane inicjatywy, na przykład społeczne aspekty zamówień, nowe wyróżnienia z tytułu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw oraz platformy sektorowe w dziedzinie oznakowania przedsiębiorstw społecznych powinny mieć czas na osiągnięcie dojrzałości, zanim zostaną podjęte nowe działania.

⁽¹⁾ Komisja Budżetowa Parlamentu Europejskiego, 4 października 2012 r.

⁽²⁾ Małe i średnie przedsiębiorstwa.

⁽³⁾ Bardzo małe przedsiębiorstwa.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 229 z 31.7.2012, s. 77.

⁽⁵⁾ COM(2011) 681 final.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 24 z 28.1.2012, s. 1 oraz Dz.U. C 229 z 31.7.2012, s. 44.

⁽⁷⁾ COM(2010) 608 final.

⁽⁸⁾ COM(2011) 682 final.

3.7 EKES pragnie podkreślić, że należy wprowadzić jasne rozróżnienie między propozycją Komisji Zatrudnienia (odnoszącą się do społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw) a Inicjatywą na rzecz przedsiębiorczości społecznej: przyświecają im odmienne cele i trzeba je traktować w zróżnicowany sposób. Z tego względu EKES wzywa Komisję Zatrudnienia do rozważenia zastosowania w propozycji innego terminu, aby **uniknąć dalszego mylenia** pojęć. Tę sugestię dodatkowo wspiera istnienie uznanych podmiotów w sektorze przedsiębiorstw społecznych, które już uzyskiwały prawo do stosowania takiego terminu jako znaku dla przedsiębiorstwa społecznego, jak w przypadku „znaku przedsiębiorstwa społecznego”⁽⁹⁾.

4. Szczegółowe uwagi do pytań Komisji Zatrudnienia

4.1 Celem proponowanego projektu pilotażowego dotyczącego znaku społecznego jest zachęcenie przedsiębiorstw do wykroczenia w podejmowanych przez nie wysiłkach na rzecz większej odpowiedzialności społecznej poza ich obowiązki ustawowe. Przedmiotowa inicjatywa jest niezwykle istotna, ale zastanawiamy się, czy w obecnej sytuacji gospodarczej europejski znak społeczny nie jest zbyt skomplikowany w stosunku do jego wartości dodanej. Polityczne cele propozycji obejmują wzmocnienie procesu tworzenia miejsc pracy i zatrudnienia młodzieży oraz zwalczanie ubóstwa. Te wszystkie dziedziny mają ogromne znaczenie dla Europy, ale EKES uważa, że związek między nimi a dobrowolnym znakiem społecznym jest zbyt słaby, by zapewnić jego skuteczność. EKES uważa raczej, że te cele nadal można skuteczniej osiągać przede wszystkim dzięki wzmocnieniu prawodawstwa w tej materii oraz jego lepszemu egzekwowaniu, a także poprzez odnowienie i wzmocnienie otwartej metody koordynacji w zakresie spraw społecznych.

4.2 Zdaniem EKES-u należy również zwrócić uwagę, że propozycje w tej dziedzinie muszą opierać się na założeniu, że silne, konkurencyjne przedsiębiorstwa są filarem zapewnienia wzrostu gospodarczego i stworzenia w ten sposób zrównoważonych warunków dla lepszych standardów społecznych.

4.3 Propozycja obejmuje również stopniowy, progresywny „system ocen”, opierający się na sprawdzeniu, na ile dane przedsiębiorstwo spełnia szereg kryteriów społecznych, takich jak na przykład godziwe wynagrodzenie, zabezpieczenie społeczne, opieka zdrowotna, równouprawnienie płci, opieka nad dziećmi, telepraca itp. W świetle utrzymującego się kryzysu gospodarczego oraz znacznych trudności stojących przed niektórymi państwami EKES wyraża obawę, że obecnie taki progresywny system ocen **raczej niesie za sobą ryzyko stworzenia większego rozziwu niż zapewnia spójność między przedsiębiorstwami różnej wielkości oraz państwami UE**. Progresywny system ocen nie przyda się do tego celu, chyba że zostanie zaprojektowany w taki sposób, by nie nadawał się wyłącznie dla wielkich przedsiębiorstw wielonarodowych, ale również i przede wszystkim dla MŚP i mikroprzedsiębiorstw.

4.4 Ponadto oznakowanie jest przydatne jedynie wówczas, gdy jest znane i uznane. Zatem te MŚP i mikroprzedsiębiorstwa, które uzyskały oznakowanie, powinny stać się przedmiotem kampanii komunikacyjnych podkreślających ich zaangażowanie. Z tego względu należy szczegółowo omówić to, co uznaje się za postęp społeczny, wraz z odniesieniem się do zasady pomoc-

niczości w tej dziedzinie, a także z odniesieniem się do różnych tradycji i modeli krajowych systemów opieki społecznej i zabezpieczeń społecznych. **Konieczne jest prowadzenie takiego dialogu z partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami**, na przykład organizacjami konsumenckimi, zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym.

4.5 W ramach wysiłków UE służących ułatwieniu zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw wprowadzono ogromną liczbę uproszczeń i środków wspierających wzrost, aby uniknąć osłabienia społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, praw socjalnych pracowników lub możliwości wzrostu i konkurowania przedsiębiorstw. Chociaż wiele pozostaje do zrobienia w zakresie praw, EKES wyraża wątpliwości, czy dobrowolny system będzie skutecznym narzędziem zwiększania odpowiedzialności społecznej. Pragnie również zauważyć, że nawet mimo bezpłatności systemu oznakowania będzie on **wymagał zasobów**, które można by lepiej wykorzystać w przedsiębiorstwach już poddanych presji z powodu bieżącego kryzysu.

4.6 W ramach wysiłków na rzecz zwiększenia odpowiedzialności społecznej trzeba również dokonać oceny liczby poziomów, na których przedsiębiorstwo ponosi odpowiedzialność za prawa socjalne, na przykład w zakresie współpracy z dostawcami spoza UE. Bez zapewnienia jasności w zakresie tej odpowiedzialności niemożliwe będzie stworzenie zaufania do znaku i jego wiarygodności. Należy zwrócić uwagę również na **ewentualny wpływ na handel i importerów**.

4.7 Kolejnym ważnym problemem wymagającym poruszenia jest **legitymizacja jakiegokolwiek unormowanego znaku**. Przeszłe doświadczenia pokazały, że odgórne, względnie nakazowe inicjatywy tego rodzaju ogólnie wywierają niezbyt duży wpływ na stowarzyszenia konsumentów lub inne zainteresowane podmioty, co jest warunkiem koniecznym, jeżeli znak ma przynieść jakiegokolwiek efekty. W tym kontekście znak Fairtrade⁽¹⁰⁾ jest dobrym przykładem samodzielnego podjęcia przez sektor konsumentów inicjatywy wprowadzenia znaku i może stanowić wzorzec do naśladowania. Należy również bardziej szczegółowo zbadać przykłady systemów oznakowania, w przypadku których uznaje się, że nie funkcjonują prawidłowo⁽¹¹⁾.

4.8 Trzeba rozważyć to, w jaki sposób wzbudzić zaufanie do nowego znaku. Z punktu widzenia konsumentów obecna sytuacja już jest myląca: istnieją liczne systemy oznakowania, z których wiele jest trudnych do zrozumienia, a nadążenie za nimi jest niemożliwe. Dodanie kolejnego nowego systemu i zwrócenie się do konsumentów o podejmowanie świadomych decyzji może przekraczać ich możliwości. Zamiast wprowadzania nowego znaku społecznego warto **rozważyć zwiększenie zakresu istniejących systemów oznakowania, by uwzględnić w nich odpowiedzialność społeczną** (jeżeli jeszcze nie jest ona uwzględniona). To samo dotyczy zdolności znaku do zwiększania zaufania inwestorów. Komisja wykorzystywała na przykład inicjatywę w zakresie inwestycji społecznych do opracowania wytycznych dotyczących usprawnienia procesów informowania o społecznych efektach tych wysiłków; EKES zwracał uwagę na to podejście jako mające zasadnicze znaczenie w powiązaniu z inwestycjami w przedsiębiorstwa społeczne⁽¹²⁾, a więc należy wziąć je pod uwagę w przypadku niniejszej inicjatywy.

⁽¹⁰⁾ <http://www.fairtrade.net>

⁽¹¹⁾ Na przykład belgijski znak społeczny czy francuski znak społeczny i ekologiczny.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 229 z 31.7.2012, s. 55.

⁽⁹⁾ <http://www.socialenterprisemark.org.uk>

4.9 Należy również zwrócić uwagę na trudności związane ze stworzeniem złożonego systemu na szczeblu europejskim, zwłaszcza pod względem socjalnym, technicznym i praktycznym. Istnieje już wiele zróżnicowanych systemów certyfikacji dla różnych rodzajów oznakowania społecznego, z których większość przyczyniła się do wypuklenia zagadnień socjalnych w przedsiębiorstwach i wzrostu ich znaczenia⁽¹³⁾. W związku z propozycją Komisji Zatrudnienia należy zwrócić szczególną uwagę na normę ISO 26000⁽¹⁴⁾, w której uwzględnia się większość kryteriów ujętych w propozycji i którą wiele przedsiębiorstw już zastosowało. Istnieje również wiele innych uznanych norm międzynarodowych⁽¹⁵⁾. Z tego względu w ramach projektu pilotażowego należy ocenić, czy tworzenie nowego systemu oznakowania przyniesie wartość dodaną, czy też lepszym rozwiązaniem byłoby **zwiększenie świadomości i zachęcanie przedsiębiorstw do stosowania istniejących systemów** oraz ich wzmocnienie, na przykład za pomocą wskaźników poprawy.

4.10 Jeśli chcemy uniknąć zakłóceń, europejskie oznakowanie społeczne nie powinno zbyt odchodzić od systemów standaryzacji uznanych w skali międzynarodowej, lecz powinno uwzględniać typowo europejski akcent: poszanowanie praw socjalnych.

4.11 Wiele proponowanych kryteriów dotyczących znaku społecznego jest objętych **dialogiem społecznym**, zakresem negocjacji, w których partnerzy społeczni podejmują decyzje, lub odpowiednim ustawodawstwem krajowym, co oznacza, że dokonywanie oceny tych kryteriów byłoby niewłaściwe. EKES zwraca uwagę, że w ramach dialogu społecznego wspierano również sprawdzone rozwiązania i opracowano wytyczne w tym zakresie, ponieważ społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw stanowi wkład do dialogu społecznego i go uzupełnia.

4.12 Stworzenie listy kryteriów społecznych odpowiadających wszystkim rodzajom przedsiębiorstw oraz sytuacjom i okolicznościom krajowym jest złożonym i trudnym zadaniem. Obecnie oprócz prawodawstwa wspólnotowego istnieją liczne krajowe systemy i tradycje dotyczące wielu spośród świadczeń społecznych, na przykład systemy opieki nad dziećmi, urlopy

wychowawcze, opieka zdrowotna, minimalne wynagrodzenie za pracę itp. Z tego względu w projekcie pilotażowym w procesie oceny przydatności znaku należy **wziąć pod uwagę** pojawiające się **kwestie pomocniczości** oraz proponowane kryteria.

4.13 Aby wzbudzić zaufanie do znaku, trzeba nie tylko podejmować działania na rzecz zwiększenia świadomości wśród przedsiębiorstw, inwestorów i konsumentów, lecz również ustanowić skuteczny **system monitorowania**. Znak zapewnia jedynie wycinkowy obraz tego, na ile przedsiębiorstwo spełnia kryteria w chwili składania wniosku. Osiągnięcie pożądanego zaufania lub postępu społecznego bez niezależnego organu odpowiedzialnego za certyfikację, monitorowanie i okresy ważności znaku będzie niemożliwe. W tym kontekście należy wziąć pod uwagę ryzyko nadużyć i nieprawidłowości, a także procedurę odbierania przedsiębiorstwom znaku. Opracowanie odpowiedniej procedury monitorowania będzie wymagało zasobów i wiązało się z biurokracją, należy zatem porównać oczekiwaną społeczną wartość dodaną ze wzrostem biurokracji i złożoności.

4.14 EKES wątpi, czy zasadne jest tworzenie systemu oznakowania obejmującego wszystkie sektory i państwa członkowskie w Europie. Istnieją zasadnicze różnice między przedsiębiorstwami w zakresie ich zdolności do osiągnięcia proponowanych celów i nie ma możliwości stworzenia takiego organu oceniającego, który oddałby sprawiedliwość im wszystkim. Z tego względu w zamian sugerujemy **opracowanie takiej szerszej koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw**, w której znak odnosi się raczej do różnych działań i procesów, a nie do samych przedsiębiorstw.

4.15 EKES pragnie zatem podkreślić, że jeżeli w pewnym momencie zostanie uruchomiony projekt pilotażowy w tej dziedzinie, w jego opracowywanie należy włączyć **grupę docelową znaku**. Przydatna byłaby analiza w celu wyjaśnienia najważniejszych elementów znaku społecznego, na przykład monitorowania, okresu ważności, odbierania znaku, częstotliwości oceny, wskaźników poprawy itp. Celem projektu pilotażowego powinno być również określenie, czy europejski znak społeczny jest narzędziem właściwym i przydatnym do osiągnięcia pożądanego rezultatu.

Bruksela, 16 stycznia 2013 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

⁽¹³⁾ Na przykład inicjatywa „Global Compact”, EMAS, inicjatywa na rzecz zgodności ze standardami społecznymi w biznesie (Business Social Compliance Initiative), Globalna Inicjatywa Sprawozdawcza.

⁽¹⁴⁾ <http://www.iso.org/iso/home/standards/iso26000.htm>

⁽¹⁵⁾ Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, deklaracja trójstronna MOP, inicjatywa „Global Compact” ONZ.